

Vlaams
Parlement

vergadering **C74**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke
Kansen

van 17 januari 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over geweld op vrouwen met een beperking – 441 (2018-2019)	3
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de voortgangstoets 2018 inzake het bindend sociaal objectief (BSO) – 489 (2018-2019)	7
VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het nieuwe Huurgarantiefonds – 515 (2018-2019)	11
VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de kosteneffectiviteit en efficiëntie van sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) en sociale verhuurkantoren (SVK's) – 516 (2018-2019)	16

VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over geweld op vrouwen met een beperking – 441 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): Voorzitter, minister, recent hebben we kennisgenomen van een onderzoek over seksueel georiënteerd geweld bij vrouwen met een beperking in Vlaanderen, dat in uw opdracht werd uitgevoerd door de Universiteit Gent (UGent). Ik heb u over deze problematiek ook al in 2014 en 2016 aangesproken. De aanleiding was toen een interessant masteronderzoek, ook al aan de UGent, van mevrouw Tack en de vrouwenorganisatie Persephone. Dat onderzoek legde toen wel de vinger op de wonde. Ook belangrijk was de kritiek op Vlaanderen van een VN-comité in verband met het Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap. In zijn 'concluding observations' van 2014 wees dat verdrag ons land met de vinger omdat er echt wel onvoldoende kennis was over de eventuele of bijzondere discriminatie van vrouwen met een beperking. Ik verwijs naar artikel 6 van het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap.

Het onderzoek dat u heel terecht hebt laten uitvoeren, is belangwekkend. Het is ook pionierswerk. Het is, denk ik, het eerste ruime onderzoek over deze problematiek in Vlaanderen. Het is bovenal ook het eerste onderzoek waarbij vrouwen met een beperking zelf werden betrokken, waarbij men hun de kans gaf om zich uit te drukken over deze problematiek. Bovenal zijn de resultaten echt wel zeer confronterend. Ik heb de conclusies even samengevat. Hieruit blijkt dat vrouwen met een beperking meer dan andere vrouwen het slachtoffer dreigen te worden van misbruik. Dat wisten we, dat is algemene kennis, maar het werd hier wel becijferd. Er blijkt ook dat hun kwetsbaarheid bijzonder groot is, dat de mate van rapportering zeer laag is en dat een heel groot aantal vrouwen in het onderzoek, bijna allemaal, met misbruik te maken hebben gehad. Bovendien hebben de slachtoffers dat ook meerdere malen in hun leven meegemaakt. Dat is dus herhaaldelijk gebeurd. Ik zal niet alle conclusies herhalen, maar een van de bevindingen is dat die slachtoffers, los van het feit dat het voor élk slachtoffer van dit soort geweld natuurlijk erg moeilijk is om zoiets te melden, dit niet meldden omdat ze zelfs in de overtuiging leven dat het gewoon iets normaals is, dat het hun lot is, dat het deel uitmaakt van hun leven. Zo ver gaat dat zelfs. Zo erg is het eigenlijk gesteld met die doelgroep en die vormen van misbruik.

Minister, bedankt dus dat u dit onderzoek hebt besteld. Ik vind het echt zeer belangrijk beleidsmateriaal. Vandaar mijn vragen aan u. Hoe zal men daar verder aan werken? Nu heeft men immers dat materiaal, die inzichten die toch wel zijn uitgekristalliseerd. Hoe geeft u vanuit het beleid ondertussen opvolging of zult u opvolging geven aan dit onderzoek? De onderzoekers doen zelf acht aanbevelingen. Het is duidelijk dat zij zich tot verschillende beleidsdomeinen richten, dat het dus een soort horizontale bevoegdheid van de Vlaamse Regering is, zelfs voor een stuk van Justitie enzovoort, want men kan dat ook naar het federale niveau doortrekken. Maar het is zeker ook een Vlaamse bevoegdheid. Minister, ziet u zichzelf als de coördinator van die vervolgaanpak? Geeft u impulsen aan de andere ministers, of zal ik ze elk apart daarover ondervragen? Misschien is er daaromtrent toch al wel een soort beleidsplan opgesteld. Dat hoop ik tenminste. Welke aanbevelingen pikt u er eventueel uit, als prioriteit of binnen uw gelijk-kansenbeleid? Ten slotte wijst de studie ook op de nood aan interdisciplinair vervolgonderzoek met voldoende ruimte voor ervaringsdeskundigheid in functie

van evidencebased beleid, zoals zij zeggen. Zult u een vervolg breien aan dit onderzoek? Hebt u al vervolgonderzoek besteld, zoals de onderzoekers zelf vragen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, mevrouw de Bethune, ik ben eigenlijk zeer blij dat u tevreden bent met het onderzoek. Ik denk dat dat ook noodzakelijk was. Wat was immers de aanleiding van dit onderzoek? Zoals u hebt aangehaald in uw vraagstelling, wordt er internationaal slechts beperkt onderzoek gevoerd naar seksueel geweld ten aanzien van vrouwen met een beperking. Ook in Vlaanderen bleek het thema absoluut onderbelicht en ontbrak het tot de dag van vandaag aan onderzoek.

Vanuit mijn horizontale opdracht inzake gelijke kansen heb ik dit eerste verkennende en vernieuwende onderzoek mogelijk gemaakt. Bovendien heb ik er ook voor gekozen om niet de prevalentie, dus het aantal gevallen, te laten onderzoeken, maar wel in de eerste plaats naar de ervaringen van vrouwen met een beperking te luisteren. U mag me tegenspreken, maar ik denk dat dat een betere aanpak is.

De studie was wel geen evidentie, niet alleen wegens de gevoeligheid van de onderzochte problematiek, maar ook wegens het moeilijke bereikbaarheid van de respondenten. Het was voor hen niet evident om over dit thema te worden bevraagd, laat staan om er zelf ook over te willen praten. Het was dus absoluut geen evidentie, maar de onderzoekers hebben dit toch op een zeer voortreffelijke en humane manier volbracht.

Hoe zal het onderzoek worden opgevolgd? U stelt terecht dat het rapport behoorlijk schrijnende ervaringen naar boven heeft gebracht, jammer genoeg.

De gevolgen van seksueel geweld op vrouwen met een handicap zijn immers zeer ingrijpend, zowel op emotioneel, lichamelijk, psychisch als relationeel vlak. Er is dus absoluut beleidsmatige aandacht nodig voor dit thema. Een eerste aanzet heb ik dus gegeven met dit onderzoek.

Wat de andere domeinen betreft – u hebt gezegd dat er acht aanbevelingen zijn, en dat klopt –, zijn de uitdagingen vooral voor mijn collega's van Welzijn en Onderwijs, zoals u kunt lezen. Zo is het belangrijk dat er binnen de voorzieningen een cultuur ontstaat waarin het soms nog aanwezige taboe rond relaties en seksualiteit wordt doorgeprikt. En dit vraagt onder meer expertiseopbouw bij – onder andere – hulpverleners en gezondheidswerkers. Maar het is ook opvallend dat mensen met een verstandelijke beperking of handicap eigenlijk nooit hebben geleerd hoe ze over deze thema's moeten praten, laat staan dat ze zich bewust zijn van hun rechten. Dat is dus een zeer gevoelige problematiek.

Ook op het federale niveau zijn er natuurlijk uitdagingen. Die vinden we in de sfeer van de opvallend lage aangiftebereidheid, of van het vervolgingsbeleid. De aanbevelingen ter zake zijn ook op te volgen binnen de beleidsdomeinen Binnenlandse Zaken, Justitie en natuurlijk ook Gelijke Kansen.

Ik heb het onderzoeksrapport aan de collega's binnen de Vlaamse Regering bezorgd, maar ook aan de federale minister van Gelijke Kansen. Eerder was de administratie Welzijn wel al vertegenwoordigd binnen de stuurgroep die het onderzoeksproces heeft begeleid. Mijn collega Vandeurzen en zijn kabinet en administratie waren ervan op de hoogte. Ze zijn ook betrokken in alles wat voorafging aan het onderzoek.

Het is nu natuurlijk aan mijn collega's om de aanbevelingen ter harte te nemen en de gepaste beleidsinitiatieven uit te werken. Maar ze hebben mij allebei – het

gaat concreet over de ministers Crevits en Vandeurzen – al laten weten dat ze daar volop aan willen meewerken.

Een coördinatie van eventuele beleidsinitiatieven zou kunnen kaderen in het nationale actieplan ter bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld, dat – zoals u weet – voor Vlaanderen gecoördineerd wordt door minister Vandeurzen. Wat mijn eigen bevoegdheden betreft – het was een horizontaal onderzoek, vanuit mijn horizontale bevoegdheid Gelijke Kansen – heb ik natuurlijk ook wel een bevoegdheid waar er een link is met dit onderzoek, namelijk Sociale Economie. Dat staat ook te lezen in dat onderzoek. En vanuit het gelijkheidskansenbeleid heb ik in ieder geval een initiërende rol gespeeld, door dit onderzoek op het kruispunt van de thema's gender en handicap mogelijk te maken.

Zoals ik daarnet al heb aangegeven, ging het hier om een eerste verkennend onderzoek. U vroeg ook of er een vervolg komt. Dat gaat we even afwachten. We gaan eerst bekijken hoe er nu aan de slag wordt gegaan met die acht aanbevelingen, zowel op Vlaams als op federaal niveau. Ik zal in een volgende stap samen met de onderzoekers de verdere onderzoeksnoden in kaart brengen. Maar ik denk dat het goed is dat we eerst bekijken of de aanbevelingen al in het beleid aanwezig zijn en, zo niet, hoe we ze in beleid kunnen omzetten. Bijkomend zal ik de bevindingen van het onderzoek bespreken met de koepels van de maatwerkbedrijven – dat is concreet een bevoegdheid van mezelf. Het lijkt mij aangegeven om in eerste instantie de sociale diensten in de maatwerkbedrijven te bevragen naar deze thematiek. Dus ook in mijn eigen bevoegdheden zal ik het onderzoek ter harte nemen en mijn verantwoordelijkheid ter zake opnemen.

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik neem graag kennis van het feit dat u het onderzoek wijd verspreid hebt bij de Vlaamse en bij de federale collega's. Het lijkt mij belangrijk – uiteraard – dat er blijkbaar toch een bewustwording is dat we daaraan moeten werken. Daar schrik ik niet van. Het is goed dat u dat ook bevestigt.

Ik vind het ook bijzonder interessant dat u dat in uw eigen bevoegdheidsdomeinen wilt toetsen of integreren, en dat is ook zeer terecht. Ik kijk ook uit naar wat daar gaat uitkomen. Naast het feit dat men mensen de kans geeft om te werken en zich te ontwikkelen en waardigheid op te bouwen, is het ook een kanaal waar men hun de kans geeft om andere kwetsbare aspecten van persoonlijkheid en ervaring te kunnen uiten, of waar ze geholpen worden om die te uiten.

We moeten er zeker ook bijzonder waakzaam voor zijn dat het misbruik zich daar niet doorzet. Want elke plek in de samenleving is een plek waar dergelijk misbruik kan gebeuren. Het zijn dus zeker positieve signalen.

Als ik van mijn kant een aanbeveling mag formuleren, dan denk ik dat het goed zou zijn indien u zelf, vanuit uw coördinatiebevoegdheid – toch op Gelijke Kansen – en vanuit de raakpunten met uw bevoegdheid, een soort van monitoringmechanisme zou kunnen opzetten. Er moet natuurlijk gekozen worden: is het de minister van Welzijn die het doet, of de minister van Gelijke Kansen? Maar die aanbevelingen bestaan. Worden ze nu echt wel geïmplementeerd, wordt er voortgewerkt? Op basis van mijn ervaring met beleid weet ik dat er vaak heel mooie onderzoeken zijn en heel goede intenties, maar de volgende valkuil is dan: gaan we er echt wel mee aan het werk, wordt het een concrete prioriteit? Dan is een soort van boordtabel toch wel handig.

Er is in Vlaanderen toch een instrument dat zich daartoe leent: het instrument van het horizontaal gelijkheidskansenbeleid of – zoals we zeggen – de 'gendermainstreaming'. Ik wil toch onderstrepen – dat is alleszins mijn mening, mijn politieke

mening – dat ik vind dat dat instrument onvoldoende wordt gehanteerd. Ik vind dat Vlaanderen – en ook ons land trouwens – daar nog onvoldoende mee werkt. Iedereen probeert een en ander te behartigen binnen de eigen bevoegdheid, maar we trekken dat horizontaal onvoldoende door.

Dit zou een zeer belangrijk, maar ook een heel goed voorbeelddossier kunnen zijn om een echt horizontaal gelijkheidsbeleid te voeren, precies omdat er zoveel raakpunten zijn met de bevoegdheidsdomeinen van de verschillende Vlaamse ministers, en ook omdat het toch gaat om een bijzonder kwetsbare groep, die daarbovenop ook heel hard wordt getroffen. Er zijn dus heel veel argumenten die ervoor pleiten om dergelijke dossiers als een soort voorbeelddossier naar voren te trekken.

Het kan ook binnen het nationaal actieplan. Ik zal minister Vandeurzen er dan ook over ondervragen en vragen hoe hij dat ziet.

Ik zou er toch voor willen pleiten om dit binnen het Vlaamse horizontaal beleid te halen. Ik weet niet of onderwijs en sociale economie in het nationaal actieplan betrokken zullen worden. U hebt zelf gezegd daartoe bereid te zijn en een aanzet te geven om het binnen uw bevoegdheidsdomein vorm te geven. Het een sluit het ander niet uit. Het zou een belangwekkende aanpak kunnen zijn en een heel interessante invulling van het horizontaal beleid.

Misschien moet men niet wachten op het resultaat van de implementatie van de acht aanbevelingen om verder onderzoek te doen. U hebt de expertise. U hebt aan de UGent onderzoekers de kans gegeven om die expertise op te bouwen, om knowhow op te bouwen over hoe men meisjes en vrouwen uit die doelgroep helpt om zich uit te drukken. Ik denk dat het interessant zou zijn om het onderzoek voort te zetten, de juiste focus te zoeken en uw budget voor 2019 voor een deel daarvoor in te zetten.

Minister, ik dank u voor het gedane werk, voor het bewustzijn van het belang van dit probleem. Toch doe ik een oproep om het ook tot inzet te maken van het Vlaams horizontaal beleid en om het onderzoek voort te zetten, naast de concrete dingen die u wilt doen binnen uw eigen departement.

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Ik wil me graag aansluiten bij de dankwoorden van mijn collega. Het is een thema dat nog vrij onbesproken is maar dat toch wel heel belangrijk is. Het moet de nodige aandacht krijgen. Aan de hand van dit onderzoek wordt het alvast meer besproken.

Er gebeurt veel bij onderwijs en welzijn. Mij lijkt het belangrijk om te beginnen bij het begin. Voor die mensen is het vaak moeilijk: 'Wat is normaal? Wat kan en wat niet?' Ik lees in een van de aanbevelingen om er in het onderwijs over te spreken. Nu is het vaak nog een taboe. Als men geweld is aangedaan, is het belangrijk dat er in de voorziening of de plaats waar men is, iemand is met wie men kan praten.

Het is ook belangrijk dat er in die voorzieningen of op de plaatsen waar men werkt een visie wordt ontwikkeld. Ook die is er nog veel te weinig. Vaak heeft men in internaten gezeten waarover men verhalen kan vertellen, maar wordt er vanuit de begeleiding te weinig mee gedaan. Het is belangrijk om hiervoor in de opleiding al oog te hebben. In het werkveld moet er dan een punt zijn waar die mensen hun probleem kunnen melden.

Nazorg voor de slachtoffers is ook een heel belangrijke aanbeveling. Volgens mij kan men vanuit Welzijn nog meer doen.

Minister, ik hoor u zeggen dat de ministers van Onderwijs en Welzijn graag willen meewerken. Dat is natuurlijk heel positief. Ik hoop dat het nu niet stopt met de aanbevelingen maar dat er wordt voortgewerkt. Wie het uiteindelijk zal coördineren, speelt op zich geen rol, maar het mag niet enkel bij aanbevelingen blijven. Het zou mooi zijn als er meer openheid zou kunnen komen en dat er wordt voortgewerkt op de verschillende domeinen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega van der Vloet, u hebt gesproken over een aantal zaken van Welzijn. Het staat u natuurlijk vrij om collega Vandeurzen daarover te ondervragen. Ik heb begrepen dat u dat al van plan was.

Wat de coördinatie betreft, vind ik het de beste optie om het onder te brengen in het nationale actieplan ter bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld, dat voor Vlaanderen wordt gecoördineerd door collega Vandeurzen. Waarom? Omdat ik geen voorstander ben van het zoveelste nieuwe plan. Maar er is nog een belangrijke reden. In dit nationaal actieplan zitten bijvoorbeeld ook vertegenwoordigers van justitie en politie. Deze actoren moeten er absoluut bij zijn. Er is dus al een forum en ik zou het graag daarin willen plaatsen.

Collega de Bethune, ik wil best samen met de onderzoekers de andere onderzoeksnoden in kaart brengen. Ik zal ingaan op uw suggestie. We zullen het vanuit het kabinet opnemen.

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): Minister, ik dank u dat u voortgang wilt maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de voortgangstoets 2018 inzake het bindend sociaal objectief (BSO) – 489 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, elke twee jaar is er een grote evaluatie van het bindend sociaal objectief (BSO) om na te gaan of de 308 steden en gemeenten – intussen nog maar 300 – de objectieven voor het aantal sociale woningen in hun stad of gemeente halen.

Minister, die monitoring wordt zorgvuldig gedaan door uw administratie Wonen Vlaanderen. Eind 2018 heeft Wonen-Vlaanderen opnieuw zo'n evaluatie uitgevoerd.

Ik heb begrepen dat die monitoring of evaluatie ook op het niveau van de Vlaamse Regering ter kennis is gegeven en ik had daar in deze commissie toch graag even stilgestaan. De Vlaamse Regering deelde namelijk mee dat uit de voortgangstoets 2018, waarin gepolst wordt naar de mate waarin steden en gemeenten de nodige inspanningen leveren om de bijkomende sociale wooneenheden te realiseren, blijkt dat 198 steden en gemeenten op schema zitten. Die zitten dan in categorie 1, volgen het groeipad en realiseren de nodige bijkomende sociale woningen tegen 2025.

94 steden en gemeenten hebben na een plan van aanpak kunnen aantonen dat zij voldoende inspanningen leveren en dat zij het objectief zullen halen tegen 2025. Deze steden en gemeenten worden ondergebracht in categorie 2a. Dan heb je nog 16 steden en gemeenten in Vlaanderen die onvoldoende inspanningen leveren, die daarom in categorie 2b terechtkomen en het komende jaar een overeenkomst zullen dienen af te sluiten met een of meer sociale woonorganisaties of lokale besturen, waarin ze zich engageren om een bijkomend sociaal woonaanbod in de gemeente te realiseren.

Er wordt altijd een vergelijking gemaakt met voortgangstoetsen van twee, vier of zes jaar geleden. Ik vind dat een interessant document om op te volgen welke inspanningen steden en gemeenten leveren om toch in bijkomende sociale woningen te voorzien in hun stad of gemeente. Er is ook behoorlijk wat verloop geweest in de loop van de voorbije zes jaar. De ene keer zit de ene gemeente in 2a, de andere keer in 2b en dan weer in categorie 1, wat natuurlijk goed is, want dat wil zeggen dat ze wel degelijk een grote inspanning levert inzake sociaal woonaanbod.

Ik had toch graag even stilgestaan bij die cijfers en er een aantal vragen over gesteld.

Minister, hoe evalueert u de resultaten van de voortgangstoets ten opzichte van de voorgaande jaren? Hoe komt het dat er in deze fase van het traject nog een aantal nieuwe gemeenten opnieuw in categorie 2b terechtkomen?

We zijn aan het einde van een legislatuur, maar toch vind ik het belangrijk dat de administratie al eens nadenkt hoe zij het BSO verder ziet. 2025 is niet zo heel veraf meer en tegen dan moeten die cijfers behaald worden. Wat gebeurt er daarna? Komt er een nieuw objectief? Is de administratie daar al mee bezig? Kortom, wat zijn uw verwachtingen omtrent het behalen van het BSO in 2025 op basis van deze voortgangstoets? Dat is eigenlijk mijn tweede vraag.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega Taeldeman, wat uw eerste vraag betreft – maar u hebt dat ook al aangehaald in uw vraagstelling –, is deze voortgangstoets na die van 2012, 2014 en 2016 al de vierde toets die het Agentschap Wonen-Vlaanderen heeft uitgevoerd. De voortgangstoetsen zijn onderling moeilijk met elkaar te vergelijken omdat er ook telkens regelgeving gewijzigd is, waaronder het Monitoringsbesluit zelf, wat natuurlijk een impact heeft op de resultaten, of omdat er een vrijstelling is voor een gemeente met een plan van aanpak. Dat kan ook een gewijzigde situatie met zich meebrengen.

Een meting van het sociaal woonaanbod en een voortgangstoets zijn momentopnames. Zo kan het zijn dat een gemeente bij de ene voortgangstoets nipt het groeipad volgt en dus in categorie 1 terechtkomt, maar dat diezelfde gemeente bij een volgende voortgangstoets het groeipad nipt niet volgt en in categorie 2 terechtkomt. Als ze nog geen werk gemaakt heeft van een gemeentelijk actieprogramma, wordt het plan van aanpak negatief beoordeeld en komt de gemeente in categorie 2b terecht. Als ze bij een volgende voortgangstoets het groeipad weer nipt niet volgt, maar wel werk gemaakt heeft van haar actieprogramma, dan wordt haar plan van aanpak positief beoordeeld en komt ze weer in categorie 2a terecht. Hiermee wil ik gewoon even duiden dat het soms complex is en dat een klein toeval de oorzaak kan zijn van het al dan niet in een bepaalde categorie zitten, collega's.

U hebt de vergelijking tussen 2016 en 2018 correct geciteerd. In 2016 zaten er 206 gemeenten in categorie 1 tegenover 198 in 2018, maar ik wil nog meegeven dat de voortgangstoets 2018 nog geen rekening heeft gehouden met de gemeenten die

gefuseerd zijn. Ik weet niet of dat heel opmerkelijke verschillen teweeg zou kunnen brengen. In categorie 2a zaten in 2016 66 gemeenten, in 2018 94. In categorie 2b, de slechtste leerlingen van de klas – als ik ze zo even mag noemen –, zaten in 2016 36 gemeenten, in 2018 16. Wat de slechtste categorie betreft, is er dus wel een aanzienlijke verbetering, maar – nogmaals – dit kan ook aan een aantal kleine elementen te wijten zijn.

Er zijn dus 198 gemeenten ingedeeld in categorie 1 en 94 in categorie 2a. Die laatste zitten niet op schema, maar leveren wel de nodige inspanningen. 16 gemeenten zijn ten slotte ondergebracht in categorie 2b. Dat zijn de zogenaamde slechte leerlingen van de klas. Alle gemeenten in categorie 2 hebben een plan van aanpak ingediend, terwijl er in de vorige voortgangstoetsen steevast gemeenten waren die dat niet deden en automatisch in categorie 2b terecht kwamen. Nu hebben ze het wel allemaal gedaan.

Het beeld tegenover de vorige voortgangstoets is ook wel genuanceerd, in die zin dat er minder gemeenten in categorie 1 en 2b zaten, zoals u ook correct geciteerd hebt en zoals ik herhaald heb, maar meer gemeenten in 2a.

Dat betekent dat er best veel gemeenten zijn waar er nog werk op de plank ligt, maar ook dat de gemeenten er daadwerkelijk mee aan de slag gaan. Dat lijkt me wel een goede evolutie, een goede trend. Toch wil ik ook wel opmerken dat twee derde van de gemeenten in categorie 1 zitten en dus uitstekend bezig zijn, de beste leerlingen van de klas zijn. De objectieven van het Grond- en Panden-decreet hebben in elk geval tot meer bewustwording en planning inzake sociaal woonaanbod geleid bij de gemeenten en steden.

U vroeg dan wat mijn verwachtingen zijn omtrent het halen van het BSO in 2025 op basis van deze voortgangstoets. Het antwoord op uw vraag ligt natuurlijk in de toekomst. Dit is inderdaad niet meer zo veraf, maar ik kan daar vandaag natuurlijk enkel voorbarig op antwoorden, op basis van de momenteel bekende gegevens.

Eind 2017 hadden 67 gemeenten hun BSO al gehaald. Daarbovenop zijn er 44 gemeenten die hun BSO zullen halen als we alle projecten, ook de projecten die in de meerjarenplanning zitten, meetellen. 111 gemeenten zullen dus hun BSO hebben gehaald. Nog eens 87 gemeenten volgen het vooropgestelde groeipad en zullen dus normaal gezien hun BSO ook kunnen halen. Dit alles zorgt ervoor dat er 198 gemeenten – maar nogmaals, dat is voorbarig – in categorie 1 zullen zitten en dus hun BSO zullen hebben gehaald.

Voor de overige gemeenten, in de categorieën 2a en 2b, is het beeld per gemeente veeleer genuanceerd, ook hier weer. Het kan bijvoorbeeld zijn dat een kleinere gemeente met één project van 2b rechtstreeks naar categorie 1 gaat. Deze gemeenten vergen dus verdere opvolging om hun BSO te halen, maar voor twee derde van de gemeenten ziet het er dus zeker zeer goed uit.

Een derde vergt absoluut opvolging. Dat doen we ook. Dat doet de administratie ook zeer goed. Ik beschouw het alvast als positief dat alle gemeenten uit categorie 2 een plan van aanpak hebben opgemaakt. Dat is een zeer goede zaak, want dat betekent natuurlijk dat men zich bewust is van de noodzaak om daarmee aan de slag te gaan, en dat men die verantwoordelijkheid ook lokaal heeft opgenomen.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Ik heb nog een aantal bijkomende opmerkingen of vragen.

Alle steden en gemeenten in Vlaanderen zijn recent gestart met hun nieuwe beleidsplougen. De installatievergaderingen zijn allemaal achter de rug. De meesten hebben de eed afgelegd. Dat betekent ook dat die besturen binnenkort aan de slag zullen gaan met de opmaak van een meerjarenplan: wat zullen ze de komende zes jaar allemaal doen in hun stad of gemeente? Worden die nieuwe besturen ook in kennis gesteld van deze resultaten, zodat ze heel goed geïnformeerd zijn als het gaat over sociaal wonen, over huisvesting, zodat ze de 'foto' hebben van hun stad als gemeente als het gaat over het halen van een aantal objectieven die Vlaanderen oplegt? Het lijkt me toch interessant dat die lokale besturen daarvan in kennis worden gesteld, dat ze weten wat het sociale woonaanbod is in de gemeente en wat de objectieven zijn die ze moeten halen tegen 2025.

Ik weet dat het natuurlijk moeilijk is om al te voorspellen wat een nieuwe ploeg zal doen met die voortgangstoets, maar ik ga ervan uit dat alle politieke partijen enorme inspanningen willen leveren als het gaat over het sociale woonaanbod. We weten allemaal dat de wachtlijst voor sociale woningen niet afneemt. Integendeel, die wordt er alleen maar langer op, ondanks de grote inspanningen die – u zult me het tegendeel niet horen zeggen – zijn gebeurd. Dat betekent echter dat we nog voor een grote uitdaging staan. Momenteel is de visie zo dat die stad of gemeente die op haar grondgebied 9 procent sociale woningen kan voorleggen, oké is qua te leveren inspanningen op het vlak van het sociaal woonaanbod. Die 9 procent is echter destijds vastgelegd, op basis van de bevolkingscijfers op 1 januari 2008.

Intussen is het 2019 en alle prognoses wijzen er toch op dat Vlaanderen naar een grotere bevolkingstoename gaat, dat ons vooral in de steden een exponentiële groei te wachten staat van de bevolkingscijfers. Zullen die steden en gemeenten die tot op vandaag een goed rapport kunnen voorleggen op het vlak van het BSO, rekening houdend met de bevolkingsprognoses, dan nog wel aan die 9 procent komen? Ik begrijp dat dat waarschijnlijk een methodiek of berekeningswijze zal worden voor de volgende regeringsploeg, maar ik vond het toch al belangrijk om dat nu mee te geven. Daar moet toch eens goed over worden nagedacht.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega Taeldeman, ik zal beginnen met uw laatste opmerking. Wij hebben de opdracht gegeven aan het Agentschap Wonen-Vlaanderen om een nieuw groeipad voor sociale huisvesting vast te leggen. Dat vergt natuurlijk een nieuwe nulmeting. Dat is evident. U had het over de gemeenten en steden die momenteel al 9 procent hebben. U weet ook dat heel veel van die gemeenten en steden ook al een convenant hebben afgesloten, eigenlijk bijkomend, bovenop die 9 procent. Er zijn 35 gemeenten en steden die een convenant hebben afgesloten om toch nog te kunnen blijven bouwen, met financiering van ons. Dat is dus een zeer goede zaak.

Dat er een nieuwe nulmeting komt, lijkt me de evidentie zelve want dat heeft natuurlijk te maken met alle factoren die u zelf hebt aangehaald, de bevolkingstoename en dergelijke meer. Ik ben echter altijd van oordeel geweest, en ik blijf ook bij die stelling, dat alle gemeenten en steden natuurlijk hun verantwoordelijkheid moeten nemen, dat we niet alleen moeten kijken naar die steden en gemeenten die de grootste bevolkingstoename kennen maar dat ook elke andere gemeente en stad die 9 procent moet halen, punt. Alleen op deze manier zullen we aan voldoende sociale woningen in Vlaanderen komen.

Zijn de nieuwe lokale besturen al op de hoogte? In het najaar van 2018 zijn alle gemeentelijke administraties op de hoogte gebracht van deze cijfers, die we net hebben besproken naar aanleiding van uw vraag. Ook de cel lokaal beleid van Wonen-Vlaanderen staat in constant contact met de lokale besturen. Bovendien

zijn al die cijfers ook nog eens gepubliceerd op de webstek. Dat is dus naar de administratie gestuurd, niet naar de toenmalige – misschien is het nu een andere – schepen van Huisvesting of Wonen. De lokale besturen zijn dus perfect op de hoogte van die cijfers.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het nieuwe Huurgarantiefonds – 515 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Voorzitter, minister, op 21 december heeft de Vlaamse Regering het Huurgarantiefonds voor een eerste keer principieel goedgekeurd. U hebt daar ook een korte toelichting over gegeven in de pers. We zijn uiteraard heel tevreden dat dat systeem uiteindelijk op poten zal worden gezet. We zijn daar ook heel sterk vragende partij voor, net als uzelf. Het uitgangspunt is alvast beter, namelijk het feit dat een financiële tegemoetkoming wordt gekoppeld aan preventieve huurbegeleiding. De focus ligt heel sterk op de OCMW's, die zowel sociaal onderzoek zullen voeren als bij het driepartijencontract instaan voor de financiële tegemoetkoming, en die ook de huurder zullen begeleiden. Naast de OCMW's bieden ook de centra algemeen welzijnswerk (CAW's) huurbegeleiding. Daar hebben we de voorbije jaren over gediscussieerd. U hebt er ook altijd voor gepleit dat daarvoor bij uw collega van Welzijn in financiering zou worden voorzien, wat ondertussen ook is gebeurd. Die preventieve woonbegeleiding heeft een lichtjes andere invalshoek, maar gaat toch ook over het positief houden van de relatie tussen huurder en verhuurder.

In de typeovereenkomst wordt gesproken over de begeleiding door het OCMW, maar niet noodzakelijk door anderen, zoals het CAW. De vraag is dus hoe de preventieve woonbegeleiding van CAW's in of naast die procedure past. Is daarover overleg geweest met het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin?

Er is de overeenkomst tussen de huurder, de verhuurder en het OCMW, waarbij de afbetalingsplicht en de tijdelijke afstand van de inleiding van een vordering bij de vrederechter worden afgesproken. Er is ook de overeenkomst om een deel van de huurachterstal te zuiveren. Die relatie tussen het OCMW en de huurder is eigenlijk beperkt tot het feit dat de huurder die begeleiding aanvaardt, maar wat is daar dan precies de juridische consequentie van? Creëert dat ook een recht op die begeleiding, op die tegemoetkoming, en wat is het effect van een eventuele nalatigheid van het OCMW of de huurder op die overeenkomst? Dit is misschien ook een gelegenheid om uit te leggen hoe die verhouding in elkaar zit, of hoeveel dossiers u zo denkt te kunnen behandelen.

Er was nog ongeveer 7,5 miljoen euro in het fonds aanwezig, dat door een gebrekkige werking in het verleden niet is aangewend. Hoe zal die 7,5 miljoen euro in de toekomst evolueren? Voorziet u daarvoor nog in bijkomende middelen, of denkt u dat die middelen voorlopig zullen volstaan?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega's, misschien is het wel interessant om, vooraleer ik inga op de concrete vragen van collega Partyka, de belangrijkste uitgangspunten van het vernieuwde Huurgarantiefonds eventjes toe te lichten.

U weet dat het vorige Huurgarantiefonds op het einde van de vorige legislatuur is opgericht. Dat was met de beste bedoelingen, maar eigenlijk ontbrak vooral begeleiding. Ik denk dat begeleiding in heel dit proces en in deze thematiek absoluut onontbeerlijk, essentieel is. Daar hebben we vooral op ingezet, ook nog op andere zaken, maar dat was iets dat we toch wel heel belangrijk vonden.

Het Huurgarantiefonds zal nu dus vroeger tussenbeide komen dan vandaag, namelijk vóór een vordering tot uithuiszetting wordt ingeleid bij de vrederechter. U weet dat dat vroeger eerst moest gebeuren. Dan was het half al zo goed als verdronken. Wij gaan dus voluit voor die preventieve aanpak.

Er is ook geen aansluitingsvergoeding meer voor de verhuurder. Vanaf het moment dat een OCMW op de hoogte wordt gebracht van een eventuele huurachterstal bij een huurder, is de verhuurder-eigenaar meteen ook gedekt. Die moet zich dus niet meer persoonlijk aansluiten bij het Huurgarantiefonds, en moet daar dus ook geen vergoeding meer voor betalen.

Er is ook een decentrale werking, eigenlijk maatwerk. Dat gebeurt niet vanuit Vlaanderen, maar wel vanuit het OCMW of de gemeente. U weet dat de OCMW's zijn geïntegreerd in de gemeenten, maar gemakkelijksshalve zal ik hier nog spreken over OCMW's. Die hebben eigenlijk de sleutelrol, inzake de financiële ondersteuning, maar natuurlijk ook bij de coördinatie van de hulpverlening en de begeleiding.

Ik wil daar nog aan toevoegen dat het voorstel in overleg met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) werd opgemaakt en tot stand is gekomen, en dat ook wordt voorzien in een evaluatie of een eventuele bijsturing van het instrument een jaar na de inwerkingtreding. Er is dus nood aan een goede monitoring van het bereik, de resultaten en de uitgaven van het fonds. Dat is al gedeeltelijk een antwoord op de laatste vraag die u daarnet hebt gesteld. Ik heb immers natuurlijk geen glazen bol, ik kan niet weten of het budget voldoende is, maar er is nood aan een goede monitoring, en dat zullen we dus ook doen.

Ik ga ook eventjes in op de inhoud van de nieuwe regelgeving. Er is de aanmelding van de huurachterstal bij het OCMW. Het nieuwe fonds verleent een financiële tegemoetkoming aan het OCMW dat instaat voor de coördinatie van de begeleiding, of voor de begeleiding op zich, dat kan ook, van private huurders met huurachterstal. Er zijn diverse partijen, de huurder, de verhuurder, de CAW's, de huurdersbonden, het OCMW, en die kunnen een situatie van huurachterstal melden aan het OCMW.

De beoordeling van de steunvraag gebeurt als volgt. Indien een huurder een steunaanvraag doet, volgt er een sociaal onderzoek door het OCMW. Is men niet behoeftig, dan heeft men natuurlijk ook geen recht op maatschappelijke dienstverlening, en kan het OCMW ook niet tussenkomen. Als men wel behoeftig is, zoals dat heet in het jargon, dan zal het OCMW oordelen of een tussenkomst van het fonds nuttig is.

Het fonds verleent dan ook een tegemoetkoming aan het OCMW indien de huurachterstal minstens twee maanden en maximum zes maanden huur bedraagt, en indien de huurder, de verhuurder en het OCMW een driepartijenovereenkomst ondertekenen, waarin de afspraken inzake de aanzuivering van de huurschuld, de begeleiding en de sancties bij niet-naleving van de afspraken worden vastgelegd. Dit is ook een heel cruciaal punt in heel de aanpassing van de regelgeving.

Over die driepartijenovereenkomst wil ik nog kort iets zeggen: de Vlaamse overheid zal een sjabloon ter beschikking stellen. Het is een bijlage bij het ontwerp van het besluit van de Vlaamse Regering. Het OCMW moet hier verplicht

gebruik van maken om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming vanuit het fonds.

En dan is er nog de tegemoetkoming zelf vanuit het fonds. Het fonds verleent het OCMW drie types van tegemoetkomingen. Er is een eerste tegemoetkoming bij aanvang van de begeleiding. Het fonds betaalt een vergoeding voor de OCMW-werking, bijvoorbeeld voor personeelskosten en werkingskosten in het kader van de werking van het Huurgarantiefonds. Het fonds verleent het OCMW een tegemoetkoming om een deel van de huurachterstal onmiddellijk aan te zuiveren. Er wordt onmiddellijk aangezuiverd van zodra er een aanmelding is geweest, om ook de eigenaar, de verhuurder een beetje meer op zijn of haar gemak te stellen ten aanzien van de huurder. Dat is 25 procent van de huurachterstal. De verhuurder ontvangt na de ondertekening van de driepartijenovereenkomst dan ook nog eens 50 procent van de huurachterstal.

Er is een tweede type van tegemoetkoming vanuit het OCMW – of vanuit het fonds, want het fonds verleent dat aan het OCMW – bij de beëindiging van de begeleiding. Ik heb net de eerste tegemoetkoming bij de aanvang van de begeleiding uitgelegd, en nu ga ik in op hoe dit gebeurt bij een beëindiging van de begeleiding. Het fonds betaalt dan een vergoeding aan het OCMW wanneer een uithuiszetting werd vermeden, dus wanneer de woonsituatie gestabiliseerd is.

Uw eerste vraag ging over hoe de preventieve woonbegeleiding van Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW) in of naast deze procedure past, en of er overleg is geweest met het departement Welzijn. U weet dat we bij de beleidsbrief Wonen en bij de nota van de Vlaamse Regering bij het ontwerpbesluit de werking van het fonds beter afstemmen op preventieve woonbegeleiding door CAW's. Er is dus wel degelijk nog een rol weggelegd voor de CAW's naast de OCMW's.

Het is de bedoeling om de preventieve woonbegeleiding van de CAW's in belangrijke mate te enten op dossiers waarbij het fonds via de OCMW's betrokken is. Er moet ook een afsprakenkader worden opgemaakt. Over dat afsprakenkader is er absoluut contact geweest met het kabinet van minister Vandeurzen, die het voorstel ook mee ondersteunt, en ook heel goed en constructief meewerkt. Een afsprakenkader wordt de komende tijd verder uitgewerkt. Over de concrete inhoud kan ik dus momenteel weinig zeggen. We zijn volop in gesprek om dat in goede banen te leiden, maar dat ziet er zeer goed uit.

Op 31 januari 2019 – eind deze maand – wordt de werkwijze van het fonds alvast voorgesteld op het overleg lokale netwerken dak- en thuisloosheid, waarin alle relevante actoren vertegenwoordigd zijn – onder andere ook de CAW's en de lokale besturen.

Uw tweede vraag ging over de typeovereenkomst. Die zou vooral gericht zijn op verbintenissen tussen de huurder en de verhuurder, en dergelijke meer. Het uitgangspunt van het ontwerpbesluit is dat wij vertrouwen hebben in de professionaliteit en de integriteit van de OCMW's. Collega's, ik hoop dat we dat allemaal hebben, maar ik ga ervan uit van wel. De begeleiding van de huurders met huurachterstal maakt deel uit van de individuele dienstverlening aan betrokkenen door het OCMW. Alle wettelijke bepalingen inzake dienstverlening, beroepsmogelijkheden – zoals er ook voorzien zijn in de organieke OCMW-wet – zijn ook van toepassing.

In het kader van de werking van het fonds worden er geen bijkomende bepalingen opgelegd. Dat zou ook niet stroken met de basisgedachte van het ontwerpbesluit, denk ik. Indien de verhuurder meent dat de overeenkomst niet correct wordt nageleefd, bijvoorbeeld bij het niet-naleven van een afbetalingsplan, dan kan hij naar de vrederechter stappen. Dat is ook voorzien in de driepartijenovereenkomst, waar ik daarnet redelijk uitvoerig op ingegaan ben. De

driepartijenovereenkomst bepaalt ook dat het OCMW minstens twee weken de tijd krijgt om een niet-correcte naleving van de overeenkomst te remediëren.

Collega's, ik denk dat dit een zeer goed systeem is en dat er zeer goed over nagedacht is, zodat er absoluut wordt ingezet op die begeleiding. En we spreken wel van een huurgarantiefonds, maar het kan soms ook over huurpreventie of uithuiszetting gaan. Nu kunnen we wel degelijk uithuiszettingen vermijden. We hebben ook voldoende waarborgen ingebracht om de correcte dienstverlening door het OCMW te laten gebeuren, waarbij het OCMW daarvoor wordt vergoed.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Bedankt, minister. Dat is heel fijn. Ik kijk ernaar uit, en ik denk dat het ook echt een goede manier van werken is. Ik ben ervan overtuigd dat het op die manier heel goed moet werken. Ik zou zeggen: van harte proficiat. Ik heb toch nog enkele vragen.

De concrete inwerkingtreding hebt u nu niet concreet vermeld.

Een tweede vraag betreft de vaststelling dat we natuurlijk zullen moeten zien hoe die werklust in de lokale OCMW's gaat vallen. Ze krijgen daar wel een vergoeding voor, maar hoe valt die werklust? Dat duidt er nog maar eens op dat we op lokaal vlak veel meer zullen moeten samenwerken met de verschillende actoren. Misschien is dit ook weer een aanleiding om samen met de verschillende actoren op lokaal vlak, in een lokaal woonoverleg, die problematiek aan te pakken.

Ik heb nog een derde kleine opmerking. U zegt – en ik ben daar helemaal mee akkoord – dat het uiteindelijk de bedoeling is om samen de uithuiszettingen te vermijden. U bent ervan overtuigd dat dat gaat werken, en ik denk dat ook. Alleen hebben we in het verleden ook al een paar keer gevraagd naar de precieze monitoring van de cijfers. Zoals u weet, is er geen concreet zicht op hoeveel uithuiszettingen er zijn. We hebben bijvoorbeeld wel een zicht op het aantal inleidingen bij vrederechters, maar niet over hoeveel gezinnen er concreet te maken krijgen met uithuiszetting. Dat is jammer want dan zouden we kunnen zien welk positief effect het fonds heeft. Gaat de monitoring nu postfactum gebeuren? In hoeveel dossiers gaan we vermijden dat er uithuiszetting is? Ik vermoed dat we daar in die evaluatie wel een zicht op zullen krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Ik had ook wat bezorgdheden over de rol van de CAW's bij de preventieve woonbegeleiding en hoe dat juist zou lopen, en hoe de diensten dan samen met de OCMW's gecoördineerd kunnen worden. Minister, ik heb uw antwoord gehoord: er zal een afsprakenkader gemaakt worden, en dat is volop in onderhandeling. Dus ik vermoed dat we hier later wel op zullen terugkomen.

Het is heel positief dat het nieuwe fonds geëvalueerd wordt na een jaar – zeker met de inefficiëntie van het vroegere fonds in het geheugen. Stel dat er nu mankementen zijn, dan kan de minister, of de volgende minister, sneller ingrijpen in het nieuwe fonds, of in de werking van het nieuwe fonds.

Er is nog een derde punt dat ik wou aanbrengen. Collega Partyka haalde het op het einde ook aan. Om die evaluatie goed te kunnen doen na een jaar heb je een goede monitoring nodig. Maar de volledige cijfers met betrekking tot de uithuiszettingen ontbreken vandaag. Ze bestaan niet. Volgens ons is dat toch een belangrijke schakel om de evaluatie deftig te kunnen doen, en om ervoor te zorgen dat dat fonds optimaal, of zo optimaal mogelijk, werkt.

Minister, hoe gaat u ervoor zorgen dat er volledige en betrouwbare cijfers beschikbaar zullen of kunnen zijn, cijfers waaraan bij die evaluatie het bereik en de werking van het nieuwe fonds kunnen worden afgetoetst? En welke cijfers zullen er als nulmeting gehanteerd worden?

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp.a): Minister, we zijn uiteraard tevreden dat we na de evaluatie – die toch een hele tijd heeft aangesleept – eindelijk een herwerking van het Huurgarantiefonds hebben. We hebben er lang op moeten wachten, maar het is zeer goed dat we het vandaag, of eind vorig jaar, eindelijk op tafel hebben kunnen leggen. Op dat vlak niets dan lof.

Het is ook goed dat die preventieve woonbegeleiding ingecalculeerd is, en dat u daarop inzet. Het is een goed systeem, dat u ook de OCMW's hierin een belangrijke rol geeft. We hebben gezien dat het Huurgarantiefonds, zoals het in Kortrijk is opgestart, dat ook op die manier heeft gedaan: ze hebben daar een belangrijke rol gegeven aan het OCMW. Ik denk dat het een beetje op dezelfde leest is geschoeid. Misschien hebt u zich zelfs laten inspireren door het voorbeeld in Kortrijk. Ik denk dat dat een goede zaak is.

U hebt gezegd dat er geen verplichting meer is om zich aan te sluiten. Een melding bij het OCMW volstaat. Er is ook geen aansluitingskost meer. Mijn vraag is hoe u ervoor gaat zorgen dat er massaal een beroep op wordt gedaan. Hoe zult u ervoor zorgen dat de OCMW's op de hoogte zijn van de problematiek? Vaak gaat het over mensen die vandaag onder de radar van de hulpverlening blijven. Hoe zult u ervoor zorgen dat het OCMW effectief kan detecteren? Bestaat er nog een mogelijkheid voor verhuurders om zich vrijwillig en preventief aan te sluiten vooraleer er problemen rijzen, zodat op het moment dat het gebeurt al heel kort op de bal kan worden gespeeld?

Minister, ik had ook een vraag naar timing. We kennen de schrijnende problematiek van de uithuiszetting, die we vandaag misschien nog onderschatten omdat er geen effectieve monitoring is. Minister, we denken dat het urgent is, we zijn zeker dat het urgent is. In welke timing voorziet u voor de inwerkingtreding van het nieuwe Huurgarantiefonds?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Eerst wil ik alle mensen bedanken voor de constructieve boodschap dat u dit ook een goed systeem vindt.

Mevrouw Hostekint, waarom moet men zich niet meer aansluiten? Elke partij – de verhuurder, de huurder, een familielid, een derde persoon, de maatschappelijk werker – kan bij het OCMW melden dat er een probleem is. Vanaf het moment dat dit gebeurt, is de verhuurder ingedekt. Er is dus absoluut geen noodzaak voor de verhuurder om zich aan te sluiten. Vanaf het moment dat er bij het OCMW een aanmelding is, is hij automatisch verzekerd. Ik zie er het nut niet van in dat een verhuurder zich nog eens apart zou moeten aanmelden. Bovendien is hij ook een van de partijen die naar het OCMW kan stappen. Er zijn er heel veel: CAW, huurder, verhuurder, familielid, burens. Er kunnen heel veel mensen naar het OCMW stappen om een situatie aan te kaarten.

De inwerkingtreding zal gebeuren op 1 januari 2020. Dat heeft vooral te maken met informatica die nog op punt moet worden gesteld. Het is goed om ineens een goed systeem maar ook een goed informaticasysteem te hebben.

Wat de uithuiszettingen betreft, heb ik een brief geschreven aan de Hoge Raad van Justitie. Op basis daarvan zijn de FOD Financiën en de FOD Justitie bezig met

het in kaart brengen van de effectieve uithuiszettingen. Onze cijfers gaan altijd over 'de dreiging tot' maar nooit over effectieve uithuiszetting.

Collega's, door het feit dat we jaarlijks zullen monitoren, zullen we natuurlijk exact weten hoeveel uithuiszettingen vermeden zijn kunnen worden. Dat is wel een goede zaak. Wij kunnen dan op basis van de werking van het nieuwe fonds op geregelde tijdstippen zeggen hoeveel uithuiszettingen er zijn vermeden.

U weet dat na de eerste principiële goedkeuring er nog een hele weg moet worden afgelegd. U weet ook dat het parlement na de paasvakantie wordt ontbonden.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Hoe kan de concrete timing verlopen in het besluitvormingsproces? Misschien is het eerder een vraag aan de voorzitter en de secretaris.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: De datum van 1 januari 2020 voor de inwerking-treding is ons ingegeven door het agentschap zelf.

Wat de verdere procedure betreft, is de eerste principiële goedkeuring gegeven. Het ligt nu bij de Woonraad, waarna het naar de Raad van State gaat. Dan volgt er een tweede definitieve goedkeuring. Hoe sneller het systeem in werking kan treden, hoe beter. Als ik het kan vervroegen naar 1 september of 1 juli, des te beter voor mij. Ik moet het uiteraard wel in overleg met het agentschap doen.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Het laatste woord moet positief zijn. We zijn allemaal oprecht tevreden dat er aan het eind van de legislatuur nog een goed systeem op poten wordt gezet waarvan we overtuigd zijn dat het een concreet verschil kan maken voor heel veel mensen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Liesbeth Homans, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de kosteneffectiviteit en efficiëntie van sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) en sociale verhuurkantoren (SVK's) – 516 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Collega's, deze vraag gaat over een heel belangrijke studie waar heel veel interessante gegevens in staan. Het kan misschien nuttig zijn om de auteurs van de studie uit te nodigen om er eens een gedachte-wisseling over te houden. Een vraag om uitleg is te beknopt om alles in detail te bespreken. Voorzitter, misschien kunnen we afspreken om hierover een hoor-zitting te organiseren met de auteurs?

De studie van het Steunpunt Wonen is heel belangrijk. Uit de studie blijkt dat sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) zowel voor de overheid als voor de huurder goedkoper kunnen zijn in de gebruikskostenbenadering. Het gaat over een verschil van 110 euro per woning per maand in de totale kost. Dit is op basis

van het systeem zoals het bestond in 2016. Sinds 2016 zijn er echter nog een aantal wijzigingen geweest, zoals bijvoorbeeld het huursubsidiesysteem.

Uit de studie blijkt ook dat de hogere kost voor een sociaal verhuurkantoor (SVK) te wijten is aan intensievere begeleiding. Dat laat toe om bijvoorbeeld een beter bereik te hebben in de groep van de sociaaleconomisch allerzwaksten. Tegelijk houdt dit model in dat huurders gemiddeld meer betalen, er minder woonzekerheid is, en de middelen bovendien niet via vermogensopbouw 'in het systeem' zitten.

Een opvallende conclusie is eveneens dat volgens de studie de efficiëntie van SHM's negatief beïnvloed wordt door een grotere schaalgrootte. Voor SVK's was dit niet het geval.

Nogmaals, we moeten hier niet ingaan op de verschillen of op de voor- en nadelen van de verschillende systemen. We moeten dit in een hoorzitting doen.

Minister, hoe ziet u de conclusies uit de studie over effectiviteit en efficiëntie? Hebben de wijzigingen sinds 2016 een invloed op de financiering of niet?

Eengemaakte woonmaatschappijen zijn niet aan bod gekomen in de studie. Oorspronkelijk was dit wel de bedoeling. Er worden twee systemen vergeleken en de voor- en nadelen worden opgesomd. Ik moet misschien niet aan u vragen waarom het niet is gebeurd, maar is het een aanleiding om toch eengemaakte woonmaatschappijen te onderzoeken? Hoe kunnen we hiermee voortgaan?

We hebben alle gegevens. Er is niet ingegaan op de vraag of een eengemaakte woonmaatschappij een positief effect zou kunnen hebben. Hoe ziet u dat? Kan er eventueel een nieuwe studie worden besteld? Moet er eerst een politieke discussie komen? Misschien kunt u eerst een voorzet als antwoord geven, dat we dan later kunnen bespreken als we een hoorzitting organiseren.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega's, ik denk dat het een zeer goede suggestie is van collega Partyka om de onderzoekers uit te nodigen. Ik heb een antwoord van ongeveer zeven pagina's met heel veel cijfers die niemand zullen boeien. Ik ga de cijfers even laten voor wat ze zijn en ik denk – maar ik moei me uiteraard niet met de regeling der werkzaamheden – dat de onderzoekers best zelf hun vergelijking kunnen uitleggen in een eventuele gedachtewisseling. Ik ga gewoon inpikken bij uw concrete beleidsmatige vragen, als u mij dat toestaat.

De vergelijking van de effecten van de twee sectoren geeft een genuanceerd beeld. Dat is ook gebleken uit de studie. Zo haalt de SHM-sector betere resultaten voor betaalbaarheid, maar scoort de SVK-sector dan weer beter voor het bereiken van de sociale doelen. SVK-woningen krijgen ook een betere beoordeling in het bereiken van groepen in een moeilijkere sociaaleconomische situatie. Dat heeft natuurlijk ook alles te maken met het puntensysteem. U weet ook dat het systeem van toewijzing van een SHM afwijkt van het systeem van toewijzing dat voor de SVK's geldt.

Uit het eerste deel van het onderzoek concludeer ik dat de kostprijs voor een SHM-woning weliswaar lager is dan voor een SVK-woning, maar dat beide sectoren naar effecten complementair zijn. Ze dragen allebei absoluut bij tot de realisatie van de doelstellingen van het sociaal woonbeleid. De ene is niet zomaar in te ruilen voor de andere. Ze zijn echt wel complementair. Ik heb u al gewezen op het feit dat er ook een andere manier van toewijzen is en dat ze ook een ander publiek bereiken. Ik vind het een en-enverhaal en ik hoop dat hier niemand ervoor pleit om de ene of de andere sector af te schaffen. Ze zijn absoluut complementair.

Die complementariteit wordt ook ondersteund door mijn beleid. U weet dat ik aan beide sectoren extra middelen heb toegekend. Die beleidsmaatregelen, die ik sinds 2016 heb genomen, hebben dus vooral de complementariteit van beide sectoren versterkt. De extra middelen voor de SHM's zijn de massale historische investeringen van 3,8 miljoen euro. Het zijn wel leningen. In 2017 ging het over 10 en 15 miljoen euro. Eind 2018 heb ik aan de SHM's die zeer actief zijn geweest in het bouwen, bijbouwen of renoveren van sociale woningen extra middelen gegeven, wat zeer goed is. U weet ook dat ik subsidies geef aan SVK's. Dat is een goede zaak geweest.

In het onderzoek kwam ook een efficiëntieanalyse aan bod. Er wordt nagegaan in welke mate omgevingsfactoren een effect kunnen hebben op de efficiëntie van een sociale woonactor.

Mevrouw Partyka, u vraagt of op basis van deze studie effectiviteitswinsten geboekt kunnen worden door maatregelen inzake bijvoorbeeld de financiering, de toewijzing of de werking en het takenpakket door te voeren. Ik denk dat dit onderzoek zeker inspiratie biedt voor toekomstige beleidslijnen. Zo bevat het een aantal aanbevelingen over de manier waarop de SHM-sector kan worden betoelaagd. Uit het onderzoek leer ik ook dat het belangrijk is om bij een vereenvoudiging van het Kaderbesluit Sociale Huur oog te hebben voor de complementariteit van beide sectoren.

In het oorspronkelijk onderzoeksopzet was het de bedoeling om de kosteneffectiviteit te onderzoeken op basis van de gebruikskostenmethode. De begeleidingsgroep heeft echter beslist om het onderzoek van de kosteneffectiviteit uit te breiden met een onderzoek naar de geactualiseerde uitgavenstromen. Om dit mogelijk te maken naar timing en kostprijs werd het onderzoek naar woonmaatschappijen geschrapt.

Ik neem uit het onderzoek alleszins wel mee dat er bij het uitwerken van het spoor van woonmaatschappijen voldoende aandacht moet zijn voor de complementariteit van beide sectoren. Voorts kan ik op basis van voorliggend onderzoeksrapport geen uitspraken pro of contra woonmaatschappijen doen, maar dit neemt niet weg dat dit spoor verder onderzoek verdient.

Op de vorige stuurgroepvergadering werd dan ook de vraag naar een bijkomend ad-hoconderzoek over woonmaatschappijen besproken. Er werd beslist om het onderzoek naar een bovenlokaal beleidsniveau af te wachten. Dit onderzoek gaat immers onder andere over de afstemming van werkingsgebieden, die natuurlijk een randvoorwaarde is om de samenwerking tussen SVK's en SHM's mogelijk te maken.

Tot hier mijn antwoord op de vragen van collega Partyka. Ik heb weliswaar alle cijfergegevens weggelaten, maar als er mensen zijn die ze nog willen horen, dan ben ik absoluut bereid om die drie bladzijden ook nog te brengen. Onderzoekers kunnen dat echter beter dan ik, denk ik.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Ik heb niets meer op te merken. We zullen dat in de regeling van de werkzaamheden dan wel verder bekijken. Ik begrijp dat u ook vindt dat er verder onderzoek nodig is, minister, dus ik denk dat we dat dan verder moeten bekijken. We zullen het daar bij een volgende gelegenheid over hebben.

Ik zie niet direct in waarom de afstemming van de gebieden eigenlijk eerst onderzocht moet worden, voordat men verder onderzoek kan voeren naar de woonmaatschappijen, want eigenlijk is het een bijna theoretische oefening om na

te gaan of een woonmaatschappij nuttig is en hoe die dan georganiseerd kan worden. De praktische modaliteiten van het al dan niet samenvallen met werkingsgebieden lijken mij dan iets wat we achteraf zouden kunnen doen. Dat is echter niet fundamenteel en zullen we later wel bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Ik wil even iets in de marge zeggen; het gaat niet over die studie. Het is sowieso interessant om de mensen van Steunpunt Wonen eens naar hier te halen en te luisteren hoe synergieën tussen SHM's en SVK's gecreëerd kunnen worden.

Los daarvan wilde ik toch even polsen of er positieve reactie gekomen is op de oproep die de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) in december gelanceerd heeft rond SVK Pro. Het zal misschien moeilijk zijn om daarop te antwoorden, maar merkt u bij VMSW of op uw kabinet dat daar toch op ingetekend zal worden? Er is toch bijzonder veel aandacht uitgegaan naar SVK Pro en naar die private investeerders die gaan bouwen en doorverhuren via een SVK. Ik wilde even polsen of de interesse leeft.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Taeldeman, er is wel degelijk behoorlijk wat interesse vanuit de vastgoedsector en projectontwikkelaars. Ik kan dat zeggen, omdat er al twee infosessies zijn doorgegaan, georganiseerd door de SVK's in samenwerking met de VMSW. Aangezien er zoveel aanvragen waren, is er ook een derde infosessie georganiseerd en die gaat toevallig vandaag door in Gent.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.